

Rodni aspekti europskog okvira za nacionalne strategije uključivanja Roma

Rezolucija Europskog parlamenta od 10. prosinca 2013. o rodnim aspektima europskog okvira za nacionalne strategije uključivanja Roma (2013/2066(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Povelju o temeljnim pravima, a posebno njezine članke 1., 14., 15., 21., 23., 24., 25., 34. i 35.,
- uzimajući u obzir međunarodni zakon o ljudskim pravima, osobito Međunarodnu konvenciju o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije; Deklaraciju UN-a iz 1992. o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama; Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena; i Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima djeteta,
- uzimajući u obzir europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, osobito Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (ECHR); Europsku socijalnu povelju i vezane preporuke Europskog odbora za socijalna prava; Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Europe; i Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji,
- uzimajući u obzir članke 2., 3. i 6. Ugovora o Europskoj uniji te članke 8., 9. i 10. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije o Okviru EU-a za nacionalne strategije integracije Roma do 2020. (COM(2011)0173) i zaključke Europskog vijeća od 24. lipnja 2011.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije o nacionalnim strategijama integracije Roma: prvi korak prema provedbi okvira EU-a (COM(2012)0226),
- uzimajući u obzir prijedlog Preporuke Vijeća o djelotvornim mjerama integracije Roma u državama članicama (COM(2013)0460),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije o koracima prema provedbi nacionalnih strategija integracije Roma (COM(2013)0454),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo¹,
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 2000/78/EZ od 27. studenog 2000. o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja²,
- uzimajući u obzir prijedlog Komisije za Direktivu Vijeća o primjeni načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu

¹ SL L 180, 19.7.2000., str. 22.

² SL L 303, 2.12.2000., str.16.

opredijeljenost (COM(2008)0426),

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. lipnja 2006. o položaju Romkinja u EU-u¹,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. ožujka 2011. o Strategiji EU-a za uključivanje Roma²,
 - uzimajući u obzir analize anketiranja Roma prema spolu Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA) koje je FRA proveo nakon zahtjeva u skladu s člankom 126.,
 - uzimajući u obzir članak 48. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za prava žena i jednakost spolova i mišljenja Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A7-0349/2013),
- A. budući da Strategija za jednakost žena i muškaraca 2010. – 2015. zahtijeva od Komisije da „podupre promicanje jednakosti spolova pri provedbi svih aspekata strategije Europa 2020.” te budući da se u zaključcima Vijeća o Okviru EU-a za nacionalne strategije integracije Roma zahtijeva „primjena rodne perspektive u svim politikama i aktivnostima za unapređenje uključivanja Roma”;
- B. budući da se Romkinje često suočavaju s višestrukom i međupodručnom diskriminacijom na temelju spola i etničkog podrijetla – koja je intenzivnija nego diskriminacija Roma ili neromkinja – te imaju ograničen pristup zapošljavanju, obrazovanju, zdravstvu, socijalnim uslugama i donošenju odluka; budući da su Romkinje često žrtve rasizma, predrasuda i stereotipa koji negativno utječu na njihovu stvarnu integraciju;
- C. budući da su Romkinje podložne patrijarhalnim i seksističkim tradicijama koje ih sprečavaju da ostvare svoju slobodu izbora u temeljnim životnim pitanjima kao što su obrazovanje, rad, seksualno i reproduktivno zdravlje, pa čak i brak; budući da se diskriminacija Romkinja ne može opravdati tradicijom, već joj se mora pristupiti poštujući tradiciju i različitost;
- D. budući da rizik od siromaštva za Romkinje premašuje isti rizik za Rome i budući da su obitelji Roma s četiri djeteta ili više djece izložene najvećem riziku od siromaštva u EU-u;
- E. budući da najčešće korišteni pokazatelji obično zanemaruju probleme kao što su siromaštvo unatoč zaposlenju, oskudijevanje u energiji, siromaštvo velikih obitelji i samohranih roditelja, siromaštvo djece i društvena isključenost žena;
- F. budući da su starije Romkinje izložene većem riziku od siromaštva jer je većina njih radila u neslužbenom gospodarstvu bez naknada ili socijalnog osiguranja;
- G. budući da velika većina odraslih Roma koji su svrstani u skupinu „neaktivnih” jesu žene te je – djelomice zbog tradicionalne podjele rada između žena i muškaraca – broj Romkinja u aktivnoj dobi na plaćenim poslovima upola manji od broja Roma, a podaci su slični i u

¹ SL C 298 E, 8.12.2006., str. 283.

² SL C 199 E, 7.7.2012., str. 112.

pogledu samozapošljavanja;

- H. budući da podaci iz svih zemalja pokazuju da se Romkinje suočavaju s ozbiljnim isključenjem u području zapošljavanja kao i s diskriminacijom na radnom mjestu pri potrazi za zaposlenjem ili kad su zaposlene; budući da Romkinje također ostaju isključene iz formalne ekonomije, da su ograničene u obrazovnim mogućnostima, neprimjerenim stanovanjem, lošom zdravstvenom skrbi, tradicionalnim rodnim ulogama i općom marginalizacijom, kao i diskriminacijom većinskih zajednica; budući da se nacionalna izvješća o provedbi Okvira EU-a za nacionalne strategije integracije Roma (NRIS) ne usredotočuju dovoljno na aspekt jednakosti spolova;
- I. budući da je majkama u velikim obiteljima ili samohranim majkama znatno teže raditi daleko od doma i obitelji u ugroženim ruralnim područjima;
- J. budući da su stopa pismenosti i uspješnost obrazovanja Romkinja znatno niže od onih Roma i neromkinja te budući da većina djevojčica Romkinja rano napušta školu, a znatan broj nikad nije ni pohađao školu;
- K. budući da je nedostatak pristupa sveobuhvatnim spolnim i reproduktivnim pravima, uključujući kontracepcijska sredstva, prepreka osnaživanju i rodnoj jednakosti Romkinja te vodi neplaniranim trudnoćama, uključujući i onima među tinejdžerkama, koje ometaju mogućnosti obrazovanja i zapošljavanja djevojaka; budući da je rano majčinstvo u velikoj mjeri posljedica nedostatka odgovarajućeg pristupa socijalnim službama te neprimjerenih zdravstvenih struktura koje se nisu pozabavile potrebama Romkinja;
- L. budući da, zbog lošeg socioekonomskog položaja i diskriminacije kojoj su izložene u zdravstvu, Romkinje nisu svjesne većine svojih prava i traže zdravstvene usluge znatno rjeđe nego većina stanovništva;
- M. budući da, zbog lošeg socioekonomskog položaja i diskriminacije kojoj su izložene u zdravstvu, Romkinje traže zdravstvene usluge znatno rjeđe nego većina stanovništva;
- N. budući da su žene i djevojke Romkinje nerazmjerno pogođene raznim bolestima – uključujući HIV/AIDS – ali je programima sprečavanja za njih uglavnom posvećeno nedovoljno pozornosti i nedovoljno se financiraju, a dostupnost zaštitnog pregleda i dalje je niska;
- O. budući da ekstremno siromaštvo, rodne nejednakosti i interna diskriminacija izlažu Romkinje većem riziku od trgovine ljudima, prostitucije, obiteljskog nasilja i izrabljivanja, a one se pritom suočavaju s dodatnim preprekama u pristupu zaštiti;
- P. budući da je veliki broj Romkinja bio žrtva nasilja u obitelji od strane svojih muževa, rodbine i drugih članova obitelji; budući da velika većina nasilja i kršenja ljudskih prava Romkinja ostaje neprijavljena jer je nasilje nad ženama još uvijek prihvaćeno u patrijarhalnim društvima kao legalno iskazivanje moći, ali i zbog činjenice da se počinitelje nasilja nad ženama rijetko kažnjava za njihova nedjela, što obeshrabruje žene da zatraže pravnu pomoć;
- Q. budući da je nasilje nad Romkinjama uobičajena praksa različitih tijela u svim državama članicama EU-a kao dubok oblik diskriminacije i jasno kršenje Europske konvencije o ljudskim pravima, koje može poprimiti različite oblike kao što su prikupljanje i

pohranjivanje podataka o Romima u evidencijama, uključujući djecu, isključivo na temelju etničkog podrijetla, ili deložacije stotina ljudi a da im se ne ponudi neki drugi odgovarajući smještaj ili podrška, što je sramotna i bešćutna akcija koja potpuno ignorira obveze država članica u vezi s međunarodnim ljudskim pravima;

- R. budući da sve institucije EU-a i države članice snose odgovornost za iskorjenjivanje nasilja nad ženama i djevojčicama i također za sprečavanje nekažnjivosti, dovođenje pred sud počinitelja zločina iz mržnje, govora iz mržnje, diskriminacije i nasilja nad romskim ženama i djevojčicama;
- S. budući da Direktiva Vijeća 2000/43/EZ zabranjuje diskriminaciju na temelju rasnog ili etničkog podrijetla, budući da je Komisija protiv država članica EU-a pokrenula otprilike 30 postupaka zbog neprikladnog prenošenja Direktive o rasnoj jednakosti u nacionalno zakonodavstvo;
1. ističe da se nacionalne strategije za uključivanje Roma moraju usredotočiti na osnaživanje Romkinja kako bi preuzele kontrolu nad svojim životima tako što će postati vidljivi pokretači promjene u svojim zajednicama te tako što će podići svoje glasove kako bi utjecale na politiku i programe koji djeluju na njih, kao i na jačanje društveno-ekonomske otpornosti Romkinja odnosno njihove sposobnost da se štedeći i sprečavajući nestajanje sredstava prilagode gospodarskom okruženju koje se brzo mijenja;
 2. pozdravlja Komisijino Izvješće o napretku iz 2012.¹ i prijedlog za preporuku Vijeća od 26. lipnja 2013. o djelotvornim mjerama integracije Roma u državama članicama² s posebnim naglaskom na pristup zapošljavanju, smještaju, obrazovanju i zdravstvenoj zaštiti te poziva države članice da poduzmu pozitivne mjere te da strategije za uključivanje Roma uključe u svoju borbu protiv siromaštva i društvene isključenosti;
 3. poziva države članice koje su dodatno primile posebne preporuke u okviru Europskog semestra o pitanjima Roma da ih brzo provedu te da se bore protiv diskriminacije, uključujući onu na radnom mjestu, da uključe civilno društvo, uključujući organizacije Roma, u donošenje odluka te da izdvoje sredstva ne samo iz fondova EU-a nego i iz nacionalnih i drugih fondova za ispunjenje obveza svojih nacionalnih strategija za uključivanje Roma (NRIS);
 4. izražava žaljenje zbog činjenice da je, unatoč tome što je Europski parlament 2006. usvojio rezoluciju o položaju Romkinja i što je Vijeće Europske unije usvojilo 10 zajedničkih osnovnih načela o uključivanju Roma u kojima se jedno načelo odnosi na svijest o ravnopravnosti spolova, osjetljiva situacija Romkinja i Putnica u pravilu ostala nezamijećena od strane europskih i nacionalnih donositelja političkih odluka;
 5. naglašava da učinkovitost Okvira EU-a za nacionalne strategije integracije Roma može značajno porasti povećanim uključivanjem Komisije na temelju njezine mogućnosti da poboljša kvalitetu uredbe i ostalih instrumenata, potiče veću usklađenost politike i promiče sveobuhvatne ciljeve Okvira;
 6. poziva države članice da razviju nacionalne planove djelovanja u četiri ključna prioritetna područja: zdravstvo, stanovanje, zapošljavanje i obrazovanje s posebnim ciljevima te

¹ COM(2012)0226.

² COM(2013)0460.

financiranjem, pokazateljima i vremenskim rokom; ocjenjivanjem napretka mjerenjem rezultata u provedbi;

7. poziva vlade i tijela lokalne vlasti država članica da uključe Romkinje preko organizacija žena, romske nevladine organizacije i relevantne zainteresirane strane u pripremu, provedbu, ocjenjivanje i praćenje nacionalnih strategija uključivanja Roma te da stvore poveznice između tijela za jednakost spolova ili organizacija za prava žena i strategija socijalne uključenosti; poziva nadalje Komisiju da se pozabavi pitanjem ravnopravnosti spolova na konzistentan način u provedbi Strategije EU 2020 i nacionalnih programa reformi;
8. poziva Komisiju da predstavi „dijagram toka” postupka EU-a o uključivanju Roma, postignućima, potrebnim ciljevima i posebnim mjerama koje su potrebne za njihovo ostvarivanje, trenutačno stanje mjera za provedbu te sljedeće korake koje je potrebno poduzeti;
9. poziva države članice da stanu na kraj prostornoj izdvojenosti, prisilnim iseljavanjima i beskućništvu s kojim se susreću Romi i Romkinje te da uspostave djelotvorne i transparentne stambene politike;
10. poziva Komisiju i države članice da osiguraju poštovanje temeljnih prava Romkinja i romske djece kako bi se – također s pomoću kampanja za podizanje svijesti – osiguralo da su romske žene i djevojčice obaviještene o svojim pravima u nacionalnom zakonodavstvu o ravnopravnosti spolova i nediskriminaciji, te da se i dalje bori protiv patrijarhalnih i seksističkih tradicija;
11. poziva Komisiju da odredi institucionalnu podjelu zadataka i odgovornosti između uključenih organizacija, foruma i tijela te da jasno utvrdi ulogu tih sudionika – kao što su Radna skupina za Rome EZ-a, Mreža nacionalnih kontaktnih točaka, Europska platforma za Rome, Agencija Europske unije za temeljna prava i njezine ad hoc radne skupine o uključivanju Roma – u nadzoru, kontroli i usklađivanju Okvira EU-a za nacionalne strategije integracije Roma;
12. poziva Komisiju da podrži nacionalne strategije integracije Roma tražeći zajedničke, usporedive i pouzdane pokazatelje i razvijajući konzolu o EU pokazateljima integracije Roma kako bi predstavila jasne i nedvosmislene rezultate na temelju kojih se može mjeriti napredak te kako bi se ispunili zahtjevi za učinkovito praćenje;
13. poziva države članice da osiguraju da oštre mjere ne utječu nerazmjerno na Romkinje i Putnice te da su odluke o proračunu poduprte načelima ljudskih prava;
14. poziva Komisiju da potiče države članice da predstave pokazatelje rezultata, osnovne vrijednosti i brojčane glavne ciljeve u svojim nacionalnim strategijama za glavna prioritetna područja na temelju kojih se može mjeriti napredak;
15. poziva Komisiju i države članice da osiguraju da su podaci prikazani prema rodu i etničkoj pripadnosti prikupljeni u svim administrativnim sustavima te korišteni u svrhu obavješćivanja o razvoju politike; ističe da se takvo prikupljanje podataka mora provesti u skladu s načelima ljudskih prava;
16. poziva države članice da usklade svoje obveze nacionalne politike s dodjeljivanjem odgovarajućih financijskih sredstava za provedbu nacionalnih strategija integracije Roma

te da se njihove strategije uključivanja odražavaju u nacionalnim proračunskim politikama;

17. poziva Komisiju i države članice da uspostave odgovarajući okvir za savjetovanje, stručnu suradnju i razmjenu iskustava između donositelja politike i organizacija Roma te da pokrenu strukturirani dijalog kako bi uključili organizacije Roma i nevladine organizacije u planiranje, provedbu, praćenje i ocjenjivanje europskih, nacionalnih i lokalnih strategija uključivanja Roma;
18. poziva države članice da provedu jednakost u građanskim pravima te u pristupu zdravstvenim službama, obrazovanju, zapošljavanju i stanovanju koji poštuju ljudska prava, nediskriminaciju te usklađenost s nomadizmom u odgovarajućim slučajevima;
19. poziva Komisiju i države članice da u svoje ugovore o partnerstvu uključe instrumente integriranog teritorijalnog ulaganja i lokalnog razvoja kojim upravlja lokalna zajednica, da ih mobiliziraju za nerazvijene mikroregije i napuštena područja te da lokalni razvoj kojim upravlja lokalna zajednica uključe u razvijanje niza operativnih programa;
20. poziva Komisiju i države članice da osiguraju usvajanje i provedbu posebnog i sveobuhvatnog zakonodavstva koje se odnosi na borbu protiv diskriminacije u skladu s međunarodnim i europskim standardima u svim državama članicama, osiguravajući da su antidiskriminacijska tijela opskrbljena za promicanje jednakog postupanja i mehanizma pritužbi dostupnog svim romskim ženama i djevojčicama;
21. poziva države članice da stave veći naglasak na teritorijalnost socijalne uključenosti u svoje nacionalne strategije i da ciljaju na najnerazvijenije mikroregije kroz složene i integrirane razvojne programe;
22. poziva države članice da se također usredotoče na urbanu dimenziju kohezijske politike, posebice na gradove koji su neujednačeno zahvaćeni društvenim neravnotežama - kao što su nezaposlenost, društvena isključenost i polarizacija - te da im pomogne u razvoju njihove infrastrukture kako bi se iskoristio njihov potencijalni doprinos gospodarskom rastu te ojačaju veze između urbanih i ruralnih područja, a u svrhu promicanja uključivog razvoja;
23. poziva države članice da jačaju rodno osviještenu politiku u provedbi svojih nacionalnih strategija uključivanja Roma, primijene perspektivu jednakosti spolova na sve politike i prakse koje utječu na Romkinje te da povežu njihovu provedbu s postojećim strategijama jednakosti spolova, posebice uspostavljanjem ukidanja razlike u plaćama i mirovinama među spolovima unutar zajednica Roma, kao i iskorjenjivanje nasilja nad ženama i djevojčicama kao jasnog cilja te u tom smislu poduzimanje stvarnih mjera;
24. poziva Vijeće, Komisiju i države članice da osiguraju da se posebne mjere za prava žena i rodnu osviještenost uključe u nacionalne strategije integracije Roma, da oni uzmu u obzir rodnu perspektivu i stanje višestruke i međupodručne diskriminacije s kojima se Romkinje suočavaju posebno u zapošljavanju, zdravlju, stanovanju i obrazovanju, te da procjena i godišnje praćenje koje provodi Komisija, a posebno Agencija za temeljna prava, uzmu u obzir prava žena i perspektivu ravnopravnosti spolova u svakom dijelu nacionalnih strategija integracije Roma te da se rezultati predstave Europskom parlamentu;
25. poziva Komisiju i države članice da nacionalne strategije integracije Roma (NSIR)

odražavaju specifična prava i potrebe Romkinja te da razviju konkretne pokazatelje za njihovu provedbu, daljnje postupanje i praćenje, npr. na temelju indeksa razvoja prema rodu (GDI) Programa Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) kao što su: dug i zdrav život, znanje i pristojan životni standard; i na temelju mjera izjednačavanja spolova (GEM) kao što su: političko sudjelovanje i donošenje odluka, gospodarsko sudjelovanje i donošenje odluka te vlast nad gospodarskim resursima; te da se koriste rodnom proračunom kao jednim od osnovnih alata za rodno osviještenu politiku;

26. poziva države članice na razvijanje nacionalnog okvira za praćenje i ocjenjivanje NSIR-a koji uključuje različite dionike kao što su: praćenje proračuna i ostali oblici nadziranja civilnog društva (koje provode nacionalne nevladine organizacije, mreže nevladinih organizacija ili krovne organizacije), procjene stručnjaka (koje provode nezavisni stručnjaci s dokazanim iskustvom na tom području) i administrativno praćenje;
27. poziva Komisiju i države članice da provedu procjenu utjecaja s obzirom na spol pri oblikovanju posebnih mjera u okviru svojih nacionalnih strategija uključivanja Roma;
28. poziva Komisiju da uvede učinkovitije instrumente za mjerenje stvarnog socioekonomskog položaja Romkinja, kao što su uključivanje kvantifikacije „ekonomije života” i prihvaćanje neslužbenog gospodarstva u svoj projekt „izvan granica BDP-a”; poziva nadalje Komisiju da razvija i prati rodne pokazatelje za nacionalne strategije uključivanja Roma i politike socijalne uključenosti;
29. poziva sve nevladine organizacije tog područja iz država članica da razrade personalizirane planove djelovanja s ciljem podupiranja žena i mladih u traženju i pronalasku radnog mjesta; da osiguraju psihološko savjetovanje koje će pridonijeti jačanju motivacije Romkinja i općenito ove etničke skupine da se uključe u obrazovanje i strukovno osposobljavanje, ali da isto tako upoznaju svoje osobne vještine i sposobnosti radi bolje socijalne uključenosti na tržištu radne snage; da ponude posredništvo između ponuđača kvalifikacijskih i prekvalifikacijskih programa te poslodavaca s jedne strane i Romkinja/romskog stanovništva s druge strane; da potiču obrazovne procese Romskih žena i djevojčica dodjeljujući subvencije i stipendije, poštujući načelo jednakih mogućnosti zbog toga što je poznato da se djevojke udaju u ranijoj dobi od dječaka;
30. poziva države članice da se u svojim mjerama izričito usmjere na Romkinje u iznimnoj socioekonomskoj oskudici te da se istodobno usmjere na ugrožene skupine sprečavanjem i rješavanjem čimbenika osiromašenja;
31. poziva države članice da povećaju broj i vidljivost programa za Rome i Putnike te njihovih korisnika, uključujući specifičnu potporu organizacijama Putnika i Roma koje rade na promicanju osnaživanja žena i pristupa strukturnim fondovima nevladinih organizacija;
32. poziva Komisiju i države članice da razviju financijske mehanizme za potporu praćenja civilnog društva i zajednice u vezi s politikom društvenog uključivanja, inicijativa i projekata vezanih za Romkinje i Putnice;
33. poziva Komisiju i države članice da u postupak EU-a za uključivanje Roma uvedu cilj smanjenja siromaštva djece, da uključe prava djece u mjere socijalne uključenosti, da nadgledaju napredak u rješavanju siromaštva djece, kao i da utvrde i razviju prioriteta djelovanja na tom području;

34. ističe da prevencija marginalizacije mora početi u ranom djetinjstvu; procjenjuje da je neophodno usvojiti pristup usmjeren na različite generacije žena kako bi se stalo na kraj prenošenju siromaštva iz generacije u generaciju;
35. poziva države članice da u svoje nacionalne strategije uključivanja Roma uključe prilagođene programe za aktivno uključivanje Romkinja na tržište rada jamčeći pristup visokokvalitetnim obrazovnim programima za romske žene i djevojčice te čineći cjeloživotno učenje dostupnim kako bi se stekle utržive vještine; poziva države članice da uključe izgradnju kapaciteta i osnaživanje Romkinja kao horizontalan cilj u sva prioritetna područja nacionalnih strategija uključivanja Roma te da promiču političko sudjelovanje podupirući aktivno sudjelovanje Romkinja na lokalnoj, nacionalnoj i europskoj razini;
36. poziva države članice da uspostave pozitivne mjere djelovanja kako bi proaktivno povećale pristup poslovima u javnoj upravi za romske žene i muškarce;
37. poziva države članice da razviju posebne mjere usmjerene na velike obitelji (s četiri djeteta ili više djece) i domaćinstva sa samohranim roditeljem olakšavanjem ulaska na tržište rada, razmatranjem prilagođenih dogovora socijalne skrbi, proširivanjem objekata za skrb o djeci i osiguravanjem da su romska djeca uključena u lokalne škole i objekte za skrb o djeci te imaju potpun i jednak pristup obveznom obrazovanju, čime se suzbija socijalna isključenost i getoizacija;
38. poziva države članice da osiguraju jednak pristup objektima za skrb o djeci koji su dobre kvalitete i nisu preskupi, kvalitetnom obrazovanju u ranom djetinjstvu, službama razvoja u ranom djetinjstvu i obrazovanju roditelja temeljenom na partnerstvu za romsku djecu kako bi ponovno uvele ciljeve iz Barcelone koji se odnose na brigu o djeci i razvijale dostupne, pristupačne i visokokvalitetne usluge skrbi za cijeli životni ciklus;
39. poziva države članice da poduzmu sve nužne mjere kako bi spriječile otpuštanje radnica tijekom trudnoće ili majčinstva te da razmisle o priznavanju odgajanja djeteta kao razdoblja u kojem se stječu prava na mirovinu;
40. poziva države članice da ispituju prepreke za samozapošljavanje Romkinja, omoguće dostupnu, brzu i jeftinu registraciju Romkinja poduzetnica i razviju sustave mikrokredita usmjerene na mala početnička poduzetništva i poduzetništva s jednostavnom administracijom prihvatljivom poduzetnicima, uključujući tehničku pomoć i mjere potpore te da izdaju posebne dozvole za priznavanje niza sezonskih ili privremenih poslova kao „plaćenih poslova” koji pridonose uplatama u socijalno osiguranje; poziva nadalje države članice i tijela lokalne vlasti da mobiliziraju europski mikrofinancijski instrument za zapošljavanje i socijalnu uključenost;
41. poziva države članice da razviju ciljane mjere usmjerene na integraciju u području podrške pri nezaposlenosti (npr. prekvalifikacija, otvaranje radnih mjesta i radno mjesto uz plaćenu potporu, potpora socijalnog osiguranja, porezne olakšice itd.) umjesto trenutnog, gotovo isključivog usredotočenja na programe javnog rada;
42. poziva na potporu i promicanje ulaska Romskog stanovništva na tržište rada; primjećuje da je, kako bi se razlikovale radno administracijske usluge i mjere te kako bi se razvili procesi usmjeravanja, potrebno pomoćno osoblje i voditelji slučaja Romskog porijekla;

43. poziva Komisiju i države članice da stvore poseban sustav obrazovnog mentoriranja i potpore putem obrazovnih i socijalnih službi u zajednici od ranog djetinjstva do visokih škola za mlade Rome, posebno vodeći računa o rodnim pitanjima;
44. poziva države članice da potpuno iskoriste mogućnosti koje nude strukturni fondovi, osobito Europski strukturni fond, za poboljšanje obrazovanja i zaposlenosti Roma kako bi zaista imali mogućnost za socijalnu uključenost te kako bi mogli izbjeći uporno visoke stope siromaštva; potiče države članice da redovno nadgledaju napredak, posebno na području obrazovanja i osposobljavanja mladih Roma, osobito žena;
45. poziva države članice da interveniraju u borbi protiv stereotipa kako bi se izbjeglo osuđivanje ove etničke skupine, što obeshrabruje poslodavce u zapošljavanju Romkinja/romskog stanovništva, dovodi do diskriminacijskog postupanja u javnoj upravi ili u školama, dovodeći do negativnih posljedica u odnosima s vlastima i u postupku popunjavanja radnih mjesta;
46. ponavlja da obrazovne nejednakosti Roma imaju važnu rodnu dimenziju jer, prema podacima, stopa pismenosti Romkinja u prosjeku je 68%, u usporedbi s 81% za Rome, a stopa upisivanja u osnovnu školu djevojčica Romkinja iznosi samo 64%, razlika koja je također vidljiva i u stopama upisa u strukovne kvalifikacije; primjećuje, doduše, da postoje velike razlike između država članica u tim statistikama;
47. poziva države članice da razviju posebne programe kako bi osigurali da romske djevojčice i mlade žene ostanu u osnovnoj i srednjoj školi te u visokom obrazovanju te da također uspostave posebne aktivnosti za majke u tinejdžerskim godinama i djevojčice koje su rano napustile školu, a posebice da podupru nastavak neprekinutog obrazovanja subvencioniranjem njihova preuzimanja zapošljavanja te omogućivanjem osposobljavanja temeljenog na radu; poziva nadalje Komisiju i države članice da te mjere uzmu u obzir u tijeku koordinacije i evaluacije nacionalnih strategija za uključivanje Roma;
48. poziva države članice da razviju strategije za borbu protiv diskriminacije kako bi se izbjegle i osudile rasističke reakcije u javnim službama i osobito na tržištu rada, osiguravajući da se čvrsto podrže prava romskih žena i muškaraca na tržištu rada;
49. poziva Komisiju i države članice da ulažu sredstva u privlačenje „netradicionalnih učenika” kako bi se unaprijedilo njihovo obrazovanje i dala potpora nevladinim organizacijama i programima čiji je cilj daljnje uključivanje netradicionalnih učenika u obrazovanje i programe obrazovanja odraslih;
50. poziva države članice da promiču mreže romskih studenata, da između njih potiču solidarnost, vidljivost referentnih točaka uspjeha i rješavanje usamljenosti romskih studenata;
51. poziva države članice da potiču sudjelovanje romskih obitelji u školama, ocijene škole u kojima romska djeca i mladi uče te da donesu potrebne promjene kako bi se osigurala obrazovna integracija i ostvarenje tih ciljeva; ističe da posebne intervencije trebaju biti usmjerene na romske djevojčice, na temelju uspješnih aktivnosti koje su odobrile akademske zajednice;
52. zahtijeva od Komisije i država članica da dodjele sredstva za izgradnju škola i vrtića s više mjesta kako bi romska djeca mogla sudjelovati u nastavi zajedno s ostalom djecom, a

da ne budu diskriminirana i izostavljena iz obrazovnog procesa te da ih učitelji ne odbijaju zbog njihovog etničkog podrijetla;

53. poziva Komisiju i države članice da provedu programe sustavne obuke o rodnoj osjetljivosti i kulturnim posebnostima za socijalne službe i pružatelje zdravstvene njege;
54. naglašava da obrazovanje djevojčica Romkinja ima kompleksan učinak na poboljšanje života Roma jer, između ostalog, predstavlja ključan uvjet za povećanje mogućnosti zapošljavanja Romkinja, olakšavanje njihovog pristupa tržištu rada i osiguravanje neke sigurnosti u vezi s prihodima te je od presudne važnosti za rješavanje siromaštva i socijalne isključenosti; primjećuje da povećanje znanja učitelja o Romskoj kulturi pomaže u smanjenju isključenja; stoga poziva države članice da se bore protiv segregacije, osiguraju obrazovanje s većom razinom uključenosti i dostupnosti, kulturno osjetljive metode podučavanja, uključe školske asistente romskog podrijetla i roditelje u školski život te da daju prioritet poboljšanju poslovnih vještina kako bi odgovorili na zahtjeve tržišta rada;
55. poziva Komisiju i države članice da odrede Romkinje kao izričitu ciljnu skupinu svojih zdravstvenih inicijativa, posebice u pogledu bolesti koje su snažno povezane sa ženskim hormonskim sustavom i/ili siromaštvom, kao što su osteoporoza, mišićno-koštani problemi i bolesti središnjega živčanog sustava; nadalje, potiče da testiranje na rak dojke i rak vrata maternice te njihovo sprečavanje – uključujući cjepiva protiv humanog papiloma virusa – budu potpuno dostupni te da se stremi tome da zdravstvena skrb o trudnicama počne već u prvom tromjesečju trudnoće;
56. poziva države članice da osiguraju pristup zdravlju, osobito kroz sudjelovanje nevladinih organizacija Romkinja u osmišljavanju, provedbi i ocjeni zdravstvenih programa i da osiguraju da romske žene i djevojčice mogu same donijeti odluke o svojoj seksualnosti, zdravlju i majčinstvu, promicanjem planiranja obitelji, pristupa cijelom nizu usluga zdravstvene skrbi za spolno i reproduktivno zdravlje i seksualnom obrazovanju, te štiteći djecu i adolescente od seksualnog zlostavljanja i ranih brakova, smrtnosti djece i majki, kao i sprečavajući pojavu prisilne sterilizacije;
57. poziva države članice da olakšaju i promiču spolno uravnoteženo sudjelovanje romskih zajednica u oblikovanju, provedbi, nadgledanju i procjenjivanju sprečavanja bolesti, liječenja, skrbi i izrade programa potpore, kao i u smanjivanju stigmatizacije i diskriminacije u zdravstvenom sustavu;
58. poziva države članice te lokalne i regionalne vlasti da razviju i provedu politike kako bi jamčili da sve Romkinje, čak i one iz najisključenijih zajednica, imaju pristup službama osnovne, hitne i preventivne zdravstvene skrbi te da organiziraju obrazovne aktivnosti za zaposlenike u zdravstvu u nastojanju da otklone predrasude o Romima;
59. poziva države članice da istraže, zabrane i kazneno gone izravnu i neizravnu diskriminaciju Romkinja u ostvarivanju njihovih temeljnih prava i pristupanju javnim službama te da spriječe svaku daljnju diskriminaciju; naglašava važnost provođenja kampanja za podizanje svijesti radi borbe protiv diskriminacije i otklanjanja rasističkih stereotipa o Romima, a posebice o Romkinjama;
60. poziva Komisiju i države članice da uključe Rome i osobito Romkinje kao posebne ciljne skupine u Operativne programe i u Programe razvoja za ruralna područja za sljedeće

programsko razdoblje;

61. poziva Komisiju da izradi izvješće o ocjeni provedbe Uredbe Vijeća 2000/43/EZ u svakoj državi članici; također poziva Komisiju da sastavi konkretne prijedloge za svaku državu članicu kako bi se u Direktivu uključila i rodna dimenzija;
62. poziva države članice da postignu dogovor o Direktivi EU-a o jednakom postupanju u provedbi načela o jednakom postupanju prema osobama bez obzira na religiju i uvjerenje, invaliditet, dob ili spolnu orijentaciju, kako bi se osiguralo da su sve vrste diskriminacije, kao i višestruka diskriminacija, kažnjive zakonom u svim sferama života te također poziva sve institucije EU-a da osiguraju da se međupodručna diskriminacija uključi u Direktivu;
63. poziva države članice da se pozabave svim oblicima nasilja nad ženama, kao što su nasilje u obitelji, seksualno iskorištavanje i trgovina ljudima, posebice Romkinjama, te da podupru žrtve uključujući posebne ciljeve za borbu protiv trgovine Romkinjama u nacionalne strategije uključivanja Roma te osiguravajući primjerena sredstva za određene javne usluge i pružajući pomoć preko osnovnih usluga kao što su zdravstvo, zapošljavanje i obrazovanje; potiče nadalje Komisiju da podrži inicijative vlade i civilnog društva za rješavanje ovih problema, jamčeći istovremeno temeljna prava žrtava;
64. poziva države članice da surađuju s Romkinjama pri uspostavljanju strategija osnaživanja koje prepoznaju njihov međupodručni identitet kao i pri promicanju aktivnosti koje suzbijaju rodne stereotipe, usmjeravajući se na žene i muškarce, dječake i djevojčice;
65. ističe da dogovoreni brak, dječji brak i prisilni brak i dalje prevladavaju kao „tradicionalna praksa”, naglašava kako su takve prakse kršenja ljudskih prava koje ne samo da imaju značajan utjecaj na zdravstveno stanje romskih djevojčica povećavajući rizik od komplikacija za vrijeme trudnoće i poroda, nego ih izlažu i seksualnom zlostavljanju i iskorištavanju te isključuju njihove mogućnosti obrazovanja i zapošljavanja;
66. poziva države članice da ratificiraju i provedu Konvenciju Vijeća Europe o akciji protiv trgovine ljudima te da u potpunosti prenesu odredbe Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i borbi protiv trgovine ljudima te zaštiti njezinih žrtava¹, osobito jačajući identifikaciju, zaštitu i pomoć žrtvama te s posebnim naglaskom na djeci;
67. od država članica i Komisije zahtjeva europska rješenja za probleme romskog stanovništva, uzimajući u obzir njihovo pravo slobodnog kretanja kao građana Europe i potrebu za suradnjom između država članica u svrhu rješavanja pitanja ove etničke skupine;
68. poziva Komisiju i države članice da potiču razmjenu informacija i najbolje prakse o uključivanju Romkinja u sva područja društva;
69. preporučuje da države članice poduzmu potrebne korake radi zaustavljanja prakse davanja mladih Romkinja u dogovoreni brak što se smatra moralnom povredom njihovog dostojanstva;

¹ SL L 101, 15.4.2011., str. 1.

70. poziva države članice da se hitno usmjere na potrebe starijih Romkinja budući da su one jedna od najosjetljivijih skupina koje nemaju odgovarajući dohodak ni pristup zdravstvenoj i dugotrajnoj skrbi kako idu k starijoj dobi;
71. hitno poziva Komisiju da pokrene sveobuhvatnu strategiju za borbu protiv nasilja nad ženama prema nekoliko zahtjeva Parlamenta u svojim Rezolucijama; poziva Komisiju da dostavi pravne instrumente, uključujući europsku direktivu, za borbu protiv rodnog nasilja;
72. poziva na razvoj i promicanje romskog jezika i kulture, razvoj administrativnih struktura koje se bave pitanjima Roma, jačanje politike za Rome i njezino provođenje i povećanje sudjelovanja u međunarodnoj suradnji na području pitanja Roma;
73. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.